

Latvian Geospatial
Information Agency

KARTOGRĀFISKĀS METODES PIEDĀVĀJUMS DIENVIDAUSTRUMLATGALES SĀDŽU NOSAUKUMU UN UZVĀRDU IZCELSMES PĒTĪJUMOS

XII Starptautiskais baltistu kongress

8. Latgalistikas konference

Viļņa, 2015. gada 30. oktobris

Otīlija Kovalevska

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

Ģeodēzijas un Kartogrāfijas departaments

otilija.kovalevska@lgia.gov.lv

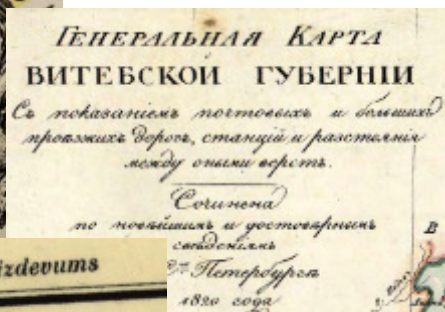

Latvian Geospatial
Information Agency

Kartogrāfiskā metode vietvārdu un uzvārdu izcelsmes* pētījumos

Kartogrāfisko metodi var pielietot:

- 1) pētot agrāko laiku kartes un tajās attēlotos vietvārdus

- 2) salīdzinot senos vietvārdu avotus ar mūsdienu karti

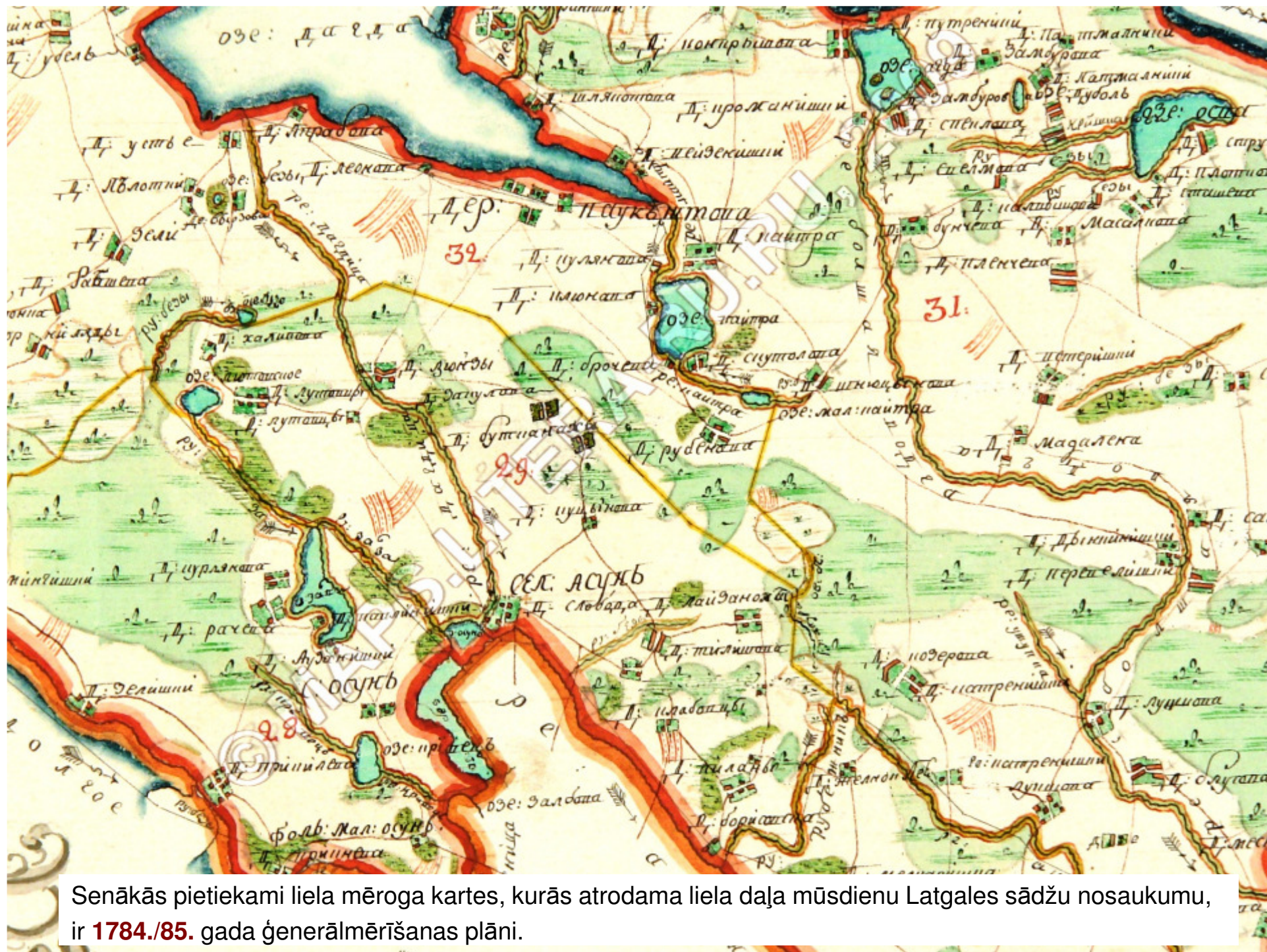

Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras
Karšu pārlūks: <http://kartes.lgia.gov.lv/karte/>

- 3) izmantojot Vietvārdu datubāzes iespējas:
<http://vietvardi.lgia.gov.lv/>

* Ar *izcelsmi* šeit nav domāta etimoloģija, bet tikai vietvārda vai uzvārda *kā tāda* rašanās.

Senākās pietiekami liela mēroga kartes, kurās atrodama liela daļa mūsdienu Latgales sādžu nosaukumu, ir **1784./85.** gada ģenerālmērīšanas plāni.

W O Y T O W S T W O

O S S U N S K I E.

Czyższu y podro-

Hybny.

L n

Dymy hyber nowe.	Czyższu y podro-							Hybny.			L n	
	Dym nowe	Ciąg	Czyż we.	Ogu	Boia	W ^o	Pus	Łany.	Szostaki.	Groszy.		Pudki.
Wieś Kayryszowo.												
	Maza Kumping, Lapa y Miza	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Jan. Marcin Lataczowie y Stilba											
	Trapsza y Siedliszko											
	Jan Lepszan y Jankiewicz											
	Grunt karczemny					1 1/2						
						1/2						
Wieś Putramiszki.												
	Krusle y Ruzkul	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Myk Gryzan y Giedus Lapa											
Wieś Patmalnikowo.												
	Rudka, Ruben y Jur Strep	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wieś Kryszkanowo.												
	Jozef Kalwisz	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pelimon y Andrzej Kalwiszowie											
	Pokul, Kipisz y Walter											
Wieś Swelmowo.												
	Jur Spila wolny na starostkę	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Andrzej Streyk y Piter Layzan											
Wieś Maszalkowo.												
	Antoni Krop	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Palizowsk y Badra											
Wieś Kalwiszowo.												
	Hryszko, Hayrylo Skrabowie	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

1765. gada revīzijā redzam tos pašus sādžu nosaukumus.

Asūnes voitistē minētas:
49 apdzīvotas vietas
299 personas
ar **149** dažādiem uzvārdiem.

Šajā uzskaitījumā viegli pamanīt zināmu **ģeogrāfisku secību**, kas ļauj šo sarakstu salīdzināt ar karti.

№ 9.

czwierci osiadłey Jan Bortul, Myk y Łocz Pilanowie, wieczyści, placą złotych dwadzieście cztery. Za czwierć jedną pustą Krzysztoff Skrebowa nie się nie płaci. Za puł czwierci osiadłey Elex et Martin Skrebowie, wieczyści, placą złotych dwadzieście cztery. Za puł czwierci osiadłey Dukul et Jan Grybust, wieczyści, placą złotych dwadzieście cztery. Za czwierć jedną pustą Jak Zundowa nie się nie płaci. Za czwierć czwierci osiadłey Zundowie, wieczyści, placą złotych dwanaście. Za czwierć cwierci osiadłey Wasil Lapyrka et Puncul, zachoże, placą złotych dwanaście. Za puł czwierci osiadłey Sider z inszemi Bohomolami, zachoże, placą złotych dwadzieście cztery.—Latus facit: z wieczystych złotych trzysta dwadzieście cztery, z zachożych złotych dwieście piędziesiąt ośm.

Woytówstwo Osuńskie. Za czwierć jedną y czwierć czwierci pustych Prikniowa nie się nie płaci. Za puł czwierci osiadłey Wilum Prykn et Reyn Szerbel, placą złotych dwadzieście cztery. Za czwierć czwierci osiadłey Jurka kowal, wieczysty, płaci złotych dwanaście. Za puł czwierci osiadłey Piotr y Krzysztoff Pekielowie, zachoże, placą złotych dwadzieście cztery. Za puł czwierci osiadłey Pukiszki nie się nie płaci. Za puł czwierci osiadłey Piotrowski, zachoży, płaci złotych dwadzieście cztery. Za puł czwierci osiadłey Andrzey Meng z bratem, wieczysty, placą złotych dwadzieście cztery. Za puł czwierci osiadłey Alexander Szyszło, zachoży, płaci złotych dwadzieście cztery. Za puł czwierci osiadłey Siemion Nikur et Marcin, wieczyści, placą złotych dwadzieście cztery. Za puł czwierci osiadłey Jur Matysan et Łapnicki, wieczyści, placą złotych dwadzieście cztery. Za puł czwierci osiadłey Kuciel, nie się nie płaci. Za puł czwierci osiadłey Kazimierz, wieczysty, placą złotych dwadzieście cztery. Za puł czwierci osiadłey Wilum Arnican, wieczyści, placą złotych dwadzieście cztery. Za puł czwierci osiadłey Zapuł czwierci osiadłey Siemion Trubacz et Spyciel, placą złotych dwadzieście cztery. Za puł czwierci osiadłey Jur Mileyka z bratem, wieczysty, płaci złotych dwadzieście cztery.

Tāda pati **ģeogrāfiska secība** ir arī ļoti interesantajā 1738. gada revīzijā, kur vietvārdi veidoti piederības formā pēc uzvārdiem: pievienojot izskaņu (*-iszki, -owa*) vai kādu ģeogrāfisku vietas apzīmējumu (*-kalns*)

Rodas iespāids, ka visa teritorija ir apzināti „sakārtota“ pa sādžām, kurās ietilpst gan apdzīvotās vietas, gan „tukšās“ platības.

Raczowa nie się nie płaci. Za puł czwierci osiadłey Peter Tucz et Ratenik, wieczyści, placą złotych dwadzieście cztery. Za czwierć jedną pustą Zieliszki nie się nie płaci. Za puł czwierci osiadłey Martin Arnican et Martin Awgul, wieczyści placą złotych dwadzieście cztery. Za czwierć jedną pustą Ausiniszki nie się nie płaci. Za puł czwierci osiadłey Jan Kulikay et Andrzey Kumping, zachoże, placą złotych dwadzieście cztery. Za puł czwierci osiadłey Józef Dukiel Borkiewicz et Grochowski, zachoży, placą złotych dwadzieście cztery. Za jedną czwierć pustą Paumiszki nie się nie płaci. Za puł czwierci osiadłey Michał Dukiel Sungayła et Ragiński, zachoże, placą złotych dwadzieście cztery. Za jedną czwierć pustą Aprobakalns nie się nie płaci. Za puł czwierci osiadłey Jur Mileyka z bratem, wieczysty, płaci złotych dwadzieście cztery.

W o y t o w s t w o O s u ņ s k i e. Za czwieré czwierci osiadley po jmc panu Plesniu, Antoni Posowicz, placi tynfow dziesięć i puł. Za czwieré czwierci osiadly po tymże Fryc Tokarz i Jurko Ponder placą tynfow dziesięć i puł. Za jedną czwieré czwierci pustych po tymże Pleśnin nic się nie płaci. Za czwieré czwierci osiadley po tymże Anc Putmalnik placi tynfow dziesięć i puł. Za czwieré czwierci osiadley po Melchieru Muzyniku, Jan kowal i Jan Muzynik placą tynfow dziesięć i puł. Za czwieré czwierci teyże czwierci pu-

stey nic się
Plesniu nic

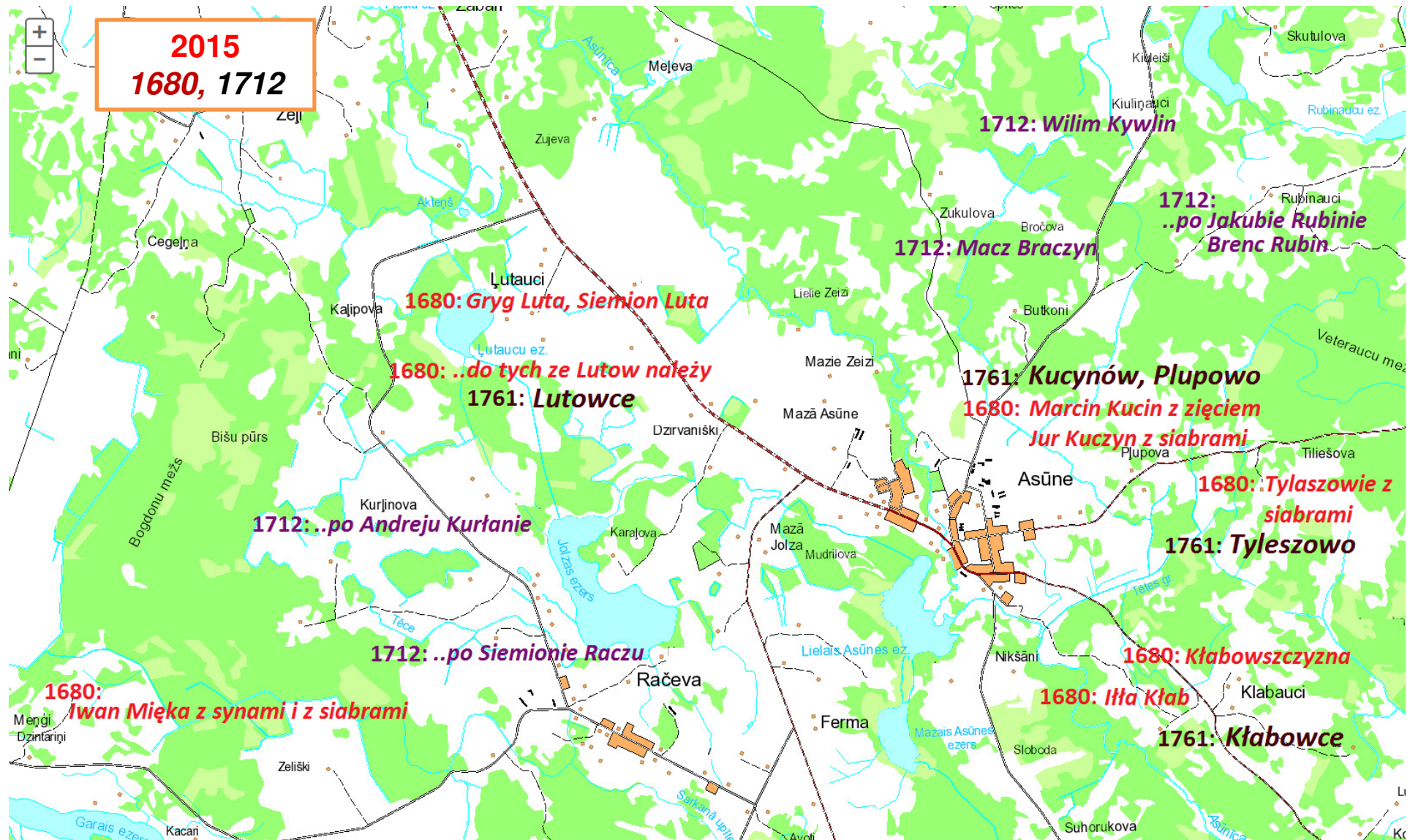
1712. gada revīzijā nosaukto Asūnes voitistes "vietu" un uzvārdu secība ir pretēja, un arī tajā var viegli pamanīt saistību ar vēlākajiem sādžu nosaukumiem. Faktiski sarakstā atrodami tikai personvārdi, taču tajā ir aprakstītas reālas ģeogrāfiskās vietas.

1712

Asūnes voististes sādžu nosaukumi, iespējams, veidojušies (vai nostabilizējušies?) 18. gs. I pusē, atvasinot tos no uzvārdiem. Savukārt uzvārdi ir senāki.

Ieliekot 1712., 1738. un 1765. gada inventāros minētos personvārdus un vietvārdus vienotā tabulā, var analizēt Asūnes pagasta sādžu nosaukumu veidošanās procesu.

2012	1712	1738	1765
Stašova	Po Jurze Rubinu —	Staszowa	Stasiowo
Rubinauci	Stasz Rubin	Bric Sznučen Jan Ruben	Matis, Jan Letgale ; Spila y Ruskul ; Sutten, Snučen y Harasim
Bunčova	Po Bunczu	Bunczowa	Bunczowo
		Wasil Kopsz Racem Anć Stykul	Piotr Stykut y Woyczuk Jukum; Jur y Joń Stykutowie; Piotr y Jakub Pontakowie
Speilukolns	Po Ancu Stykuciu		
	Jędrzey Spila		
	Danil Spila	Spihlowa	
		Daniła Spiehła Jan Spiehła Antusz Spiehła	Spilowo Jan, Antoni y Joń Spilenowie
Kromaniški	Po Kromaniszku	Kromaniszki	Kromaniszki
	Po Nikiforu słosarzu	Rusacy Zacharka	Andryey Ogurka; Jerzy Bortaszowicz y Woytszul
Zambarova	..i Zambaru	Andiniowa	Zambarowo
		Andiniow, dwuch braci	Hryszko, Symon Audyngowie y Kuling ; Jur, Łozdo y Kuling ; Biern Panking
Kairiši	Po Joniku Kauryszu	Kayryszowa	Kayryszowo
	Brenc Kaurysz	Sieliszka Jankiewicz Andrzej Kayrysz	Maza Kumping , Łapa y Miza; Jan, Marcin Lataczowie y Stylba; Trapsza y Siedliszko;

Stasz > Stašova; **Rubin** > Rubinauci; **Buncz** > Bunčova; **Zambar** > Zambarova;
Spila (Speila) > Spilova > Speilukolns; **Kayrysz** > Kairiši

1654

ОСУНСКАЯ ВОЛОСТЬ

Резицкого державца Тынавзы подданные.

Дрв. Воцколеньшина во дворѣ десятникъ Вольторко
Стучь во дворѣ Лякъ Мортишко.

Дрв. Геренина во дворѣ Федька Геренинъ во дворѣ бобыль
Скверьянко.

Дрв. Ворзнина во дворѣ Петрушка Ворза во дворѣ Обрамко
Еникъ Ворза.

Дрв. Плеснино во дворѣ Янко Плесня.

Дрв. Русаково во дворѣ Савка Русаковъ.

Дрв. Ветрешово во дворѣ Андриюшка Ветрешовъ.

Дрв. Меньгино во дворѣ Янко Меньгинъ.

Дрв. Лютото во дворѣ Куземка Лютотой.

Дрв. Аспулево во дворѣ Мартишко Оспуль.

Дрв. Рубаново во дворѣ Мартишко Рубанъ.

Дрв. Спилово во дворѣ Ондрушка Спила.

Дрв. Карино во дворѣ Васка Каря.

Дрв. Мыкрышево во дворѣ Микулайко Крышко.

Дрв. Пленцы во дворѣ Ивашко Пленъ.

Дрв. Мисниково во дворѣ Гаспаръ Мисникъ.

Дрв. Рублево во дворѣ Матюшко Рублевской.

ПЛЮСИСКАЯ ВОЛОСТЬ

Пана Жердана подданные.

Дрв. Слинково во дворѣ Петрушка Тривушка.
Дрв. Лисицыно во дворѣ Гришка Лисицынской.
Дрв. Давгартово во дворѣ Якушко Ляитанъ.

Brežgo B. 1654. gada
"Piscovaja kniga"

Latgalē // Filologu
biedrības raksti, VII. R.,
1927, 108.-109. lpp.

1654. gada sarakstā minēto sādžu nosaukumu
un uzvārdu saistība ar mūsdienu vietvārdiem

2015

Brežgo B. 1654. gada "Piscovaja kniga" Latgalē

// Filologu biedrības raksti, VII. R., 1927, 109. lpp.

1654

Друиской уѣздъ
ПУСТЫНСКАЯ ВОЛОСТЬ

Гетмана Подханцеревы подданные подъ деревнями во дворехъ.
Во дворѣ Павелко Микулаевъ во дворѣ Исачко Зуловъ во дворѣ Максимко Дубра во дворѣ Яшка Мосѣевъ во дворѣ Яшка Станьковъ во дворѣ Гришка Шарипа во дворѣ Исачко Есулковъ во дворѣ Ивашко Козьминъ во дворѣ Микулайко Яковлевъ во дворѣ Федька Варзевъ во дворѣ Андрюшка Лагишовъ во дворѣ Пунцо Ивановъ.

Jākaveļi

Vorzova

Glagači (Klagači)

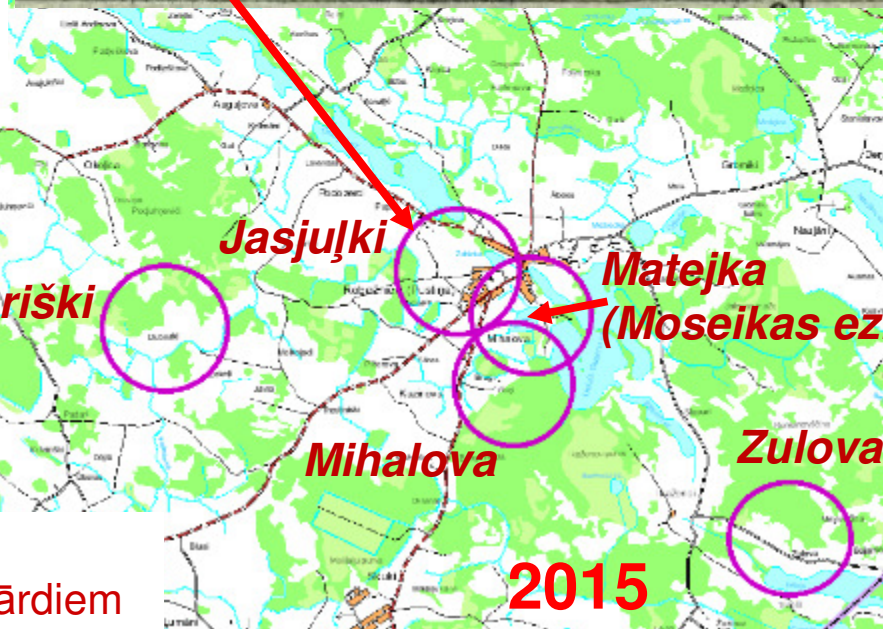
Mūsd. uzvārdi:
**Dubra, Klagišs,
Šaripa, Puncuļs**

Puncuļi

1867

Jasjuļki

Dubriški

Mihalova

**Matejka
(Moseikas ez.)**

Zuloва

2015

1654. gada sarakstā minēto sādžu nosaukumu un uzvārdu saistība ar mūsdienu vietvārdiem un uzvārdiem

Asūne (Osiuns)

latg. **Osyuns, Osyuna, Osyune**

1583, 1590, 1599: *folwark Hazoncki, Hassoński, Ason, Asun, rzeka Assenica*

1566: оз. **Осуня**

рубежа до р. до *Индрицы*. А рубежъ старой *Полотцкой* съ *Ръзницею* *Индрицею* рѣкою вверхъ до суходолу 10 вер., а суходоломъ полемъ до *Черного оз.* 5 вер., а отъ *Черного озера* *Чернымъ* ручьемъ до оз. до *Осуня* угадомъ 20 вер., а ту рѣчку сказали и рубежъ *Полотцку* съ *Ръзницею*; а малыхъ урочищъ рубежу, сказали, не знаютъ, что отъ нихъ далече. А отъ оз. *Осуня* рубежъ писанъ прежь того съ *Полотцкимъ* новѣтомъ съ *Свеею* волостію. Да про *Полотцкой* же старой рубежъ про *Индрицу* рѣчку сказывалъ полочанинъ *Василей* *Рокуса*: ниже *Сары* р. послѣ *Смоленского* взятъа далъ король *пустоши* *Сопѣгѣ* въ

Григорьева Р. А.: “По данным *Б.Р. Брежго* (...) в *Осунском* войтовстве около 90% крестьянских хозяйств отнесено к русским и белорусским.”

(<http://ia-centr.ru/expert/3197/#comment>)

Осыно [izrunā **Асы́на**]

skat. <https://www.youtube.com/watch?v=XzG5ZLmSDRk>

1566: оз. **Осыня**

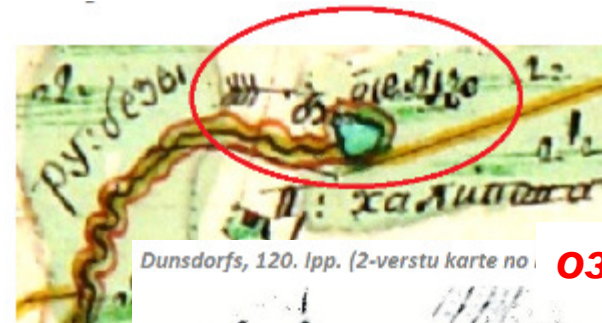
вверхъ ко *Осыню* озерку, а отъ *Осыня* озрк. рѣчкою *Щолбиницею* вверхъ къ оз. *Щолбиницу*, а отъ *Щолбиница* озрк. рѣчкою *Бобровицею* вверхъ къ озрк. къ *Бобровцу*, а отъ *Бобровца* озрк. черезъ *большую* *дорогу* къ

Тыя **1552:** село **Асына, Асыно** ики ихъ село, **Асына** ¹³⁾ **подымя** ¹⁴⁾ двадцать чотыры, подыали се зъ землями своими небожыку

ице ¹⁵⁾ ку имену его *Овсю* ¹⁶⁾, которые и тепер к тому . Ихъ же потужъников село *Доложце* выслужыл на теодары его милости пан *Война* *Петрашкович* ¹⁷⁾ — подыцать. Ихъ же путужъниковъ село *Юховляне* ¹⁸⁾ подычь чотыры держать *Глебъ*, *Богъдан*, *Федор* ¹⁹⁾ *Корса* *ме* вси люди повиноватости ²⁰⁾ в работах не по

ie. ²¹⁾ dmow (sic). ²²⁾ Welic. ²³⁾ Въѣсто послѣднихъ пяти словъ читается: pan Iwan Zenowiewicz Korsak. ²⁴⁾ meniŕ. ²⁵⁾ Albecy. ²⁶⁾ 6. ²⁷⁾ Въѣсто словъ «по тры» — połtory. ²⁸⁾ daniny. ²⁹⁾ Въѣсто «пана воеводину» — woiewodinomiu. ³⁰⁾ 30. ³¹⁾ szerokich, na storozu zamkowyie z dymu po 2 broszy szerokich. ³²⁾ *Asyno*. ³³⁾ podymiey. ³⁴⁾ Szyszce. ³⁵⁾ Oswieciu. ³⁶⁾ Pietraszkie-wicz. ³⁷⁾ podymiey. ³⁸⁾ Vchowchlanie. ³⁹⁾ podymiey. ⁴⁰⁾ a Fiedor. ⁴¹⁾ powin-

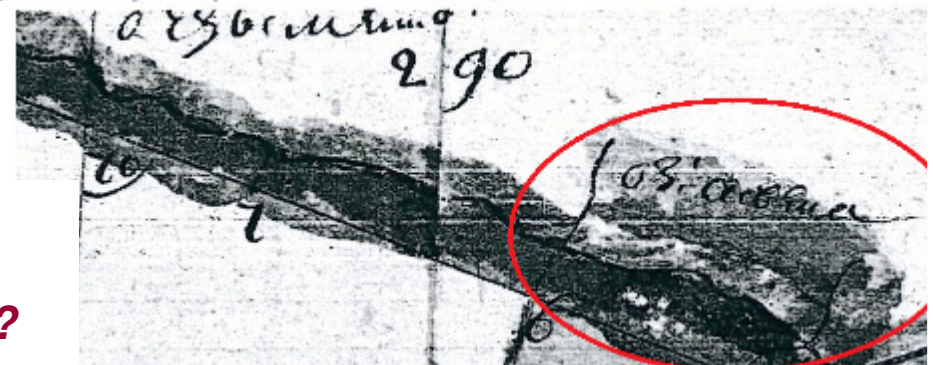

Dunsdorfs, 120. lpp. (2-verstu karte no **оз: Осенка?**)

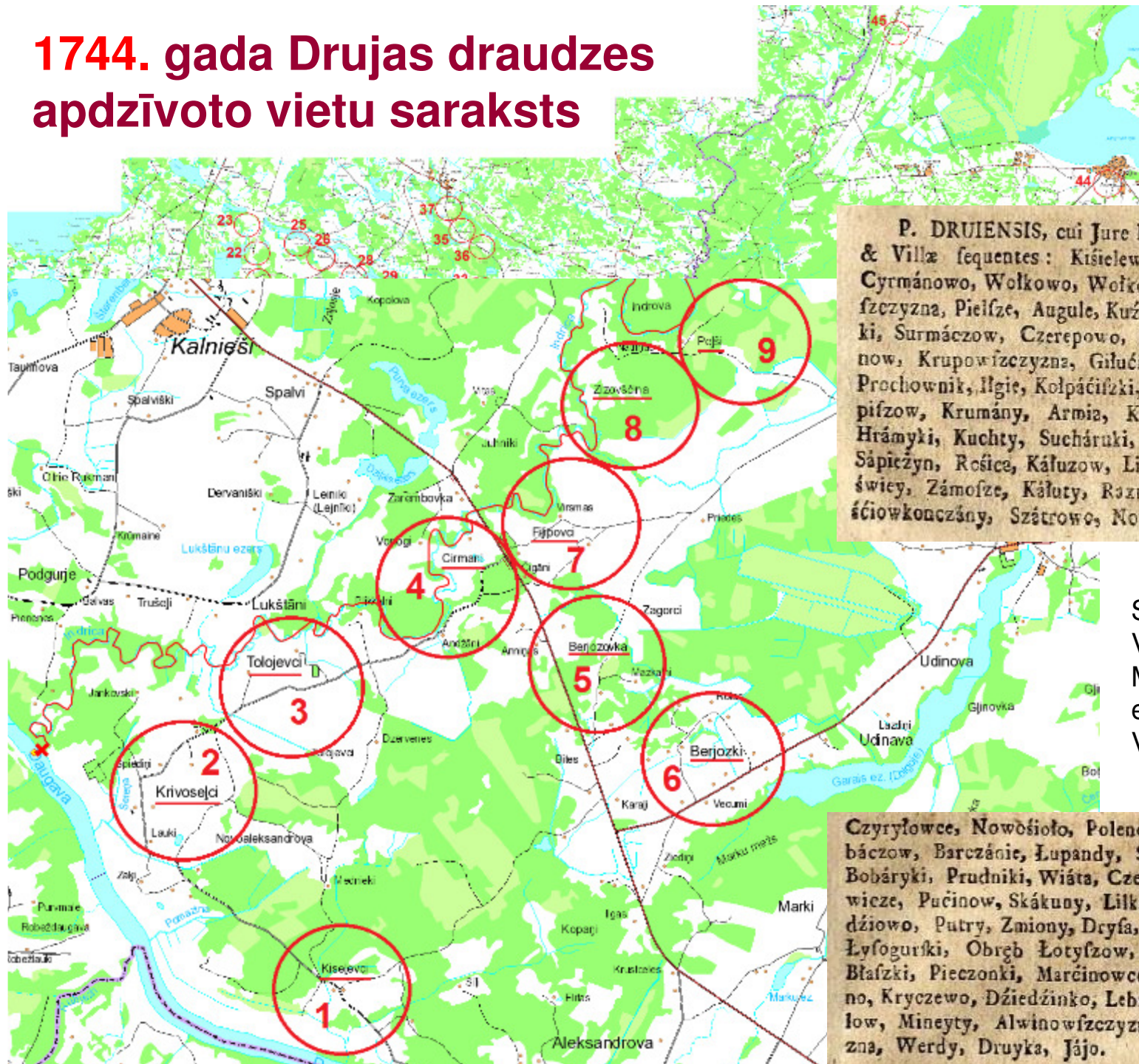

**Ūseņu azars?
Pūstinis azars?
Užsienio ežeras?**

1744. gada Drujas draudzes apdzīvoto vietu saraksts

P. DRUIENSIS, cui Jure Parochia subfunt Aulae, Prædia, & Villa sequentes: Kišielewce, Krzywośielce, Tołoiowce, Cyrmánowo, Wołkowo, Wołkowfzczyzna, Filipowo, Zyzowfzczyzna, Piełfze, Augule, Kuźmiány, Czápłifzczyzna, Kikifzki, Surmáczow, Czerepowo, Dukielifzki, Puftynia, Skádźinow, Krupowifzczyzna, Giluće, Stára Litwa feu Trzećiáki, Prochownik, Ilgie, Kolpáciłzki, Anduniow, Podlafzkw, Pimpifzow, Krumány, Armia, Kowrele, Karćienki, Newlány, Hrámyki, Kuchty, Sucháruki, Rymki, Nikfzány, Pizánow, Sápieczyn, Rośice, Káluzow, Lipowki, Piotrowfzczyzna, Oświecy, Zámofze, Káluty, Raznie, Sarya, Dźierki, Uśćie, Uśćiwkonczány, Szátrowo, Nowiki, Ciekowcy, Skámorochy,

Synodus Dioecesana
Vilnensis... /
M. J. Zienkowicz,
episcopo Vilnensi.
Vilnae, 1744.

Czyryłowce, Nowośioło, Polenowfzczyzna, Kořkowce, Harbáczow, Barczánie, Łupandy, Strymki, Stayki, Germálowo, Bobáryki, Prudniki, Wiáta, Czemiery, Czuryłowo, Czuryłowieze, Pućinow, Skákuny, Lilki, Hrudźinowo, Wurzle, Bredźiowo, Putry, Zmiony, Dryfa, Dźifaa, Łaurynowo, Obręb Łyfogurski, Obręb Łotyszow, Socznowo, Orce, Girwisty, Błáfzki, Pieczonki, Marćinowce, Zuczki, Bukowce, Szczólno, Kryczewo, Dźiedźinko, Lebiedźiowo, Zápłošie, Bubniełow, Minety, Alwinowfzczyzna, Radkuny, Sáwilowfzczyzna, Werdy, Druyka, Jájo.

Pustiņas muižas un Mazās Indricas voitiestes 1749. gada inventārā

«Es Andris Zydin, es Andza Pundur, es Ane Puncul, es Andreyz Dawguls zwaeram Daewam wyssu-walditaiam ekszan Swaetas Tryadibas vz to ka muyža waeta Grebselda, katru Kungs Kaptens Seia Kungs mufu parad, ir ta istena muyžas waeta, vnd ne ta Kurru Kungs Sudurski parad, vnd uz to ka, tas celsz, kurru musu Kungs parad ir vnd byia wysad Lukstu celsz, vnd ne tas krru Parad kungs Sudurski, und us to kad uz tas wetas ka parad Kungs Seia uz tas upes krastu, vnd ne tur kur Kungs Sudurski rada, vnd vs to kad maes no fawems Tewa Tewems dzerdeiam, kad wini pemineia, to koku uz tas Skuias uppes vud muyžu Grebseldu, vnd us to kad paec tams gramatams Prywi-

1688

1692

«Es Jakub Panculis, Es Andrieus Kuk, Pawils Barysis, Es Iwan Spalnis, Es Krystops Zydynis, Es Mortins Durskunis, Es Anszkinis Punculis zwreiam diewam aukstoiam ir tey Swetay Triadibay us to, ka tas Juris Baltinis Zemniko Kunga Jakuba Szadurska Paties iz muyžys Kunga Seia Kunga musu Zirgu Beru pazadze iz tos muyžes Dusztugala izweda ir uz to, Kayp tas Juris Baltinis patisay biia ar olu Dziardamas mani Krystapu Zydimi ar tu aburtu olu abdzirdis biia ir nu tos abdzirdiszonos biow Du Godus Slyms, net io paszia motia Ania Baltinienia adkal wesalu pateysia, Aiz to ir winis isti-

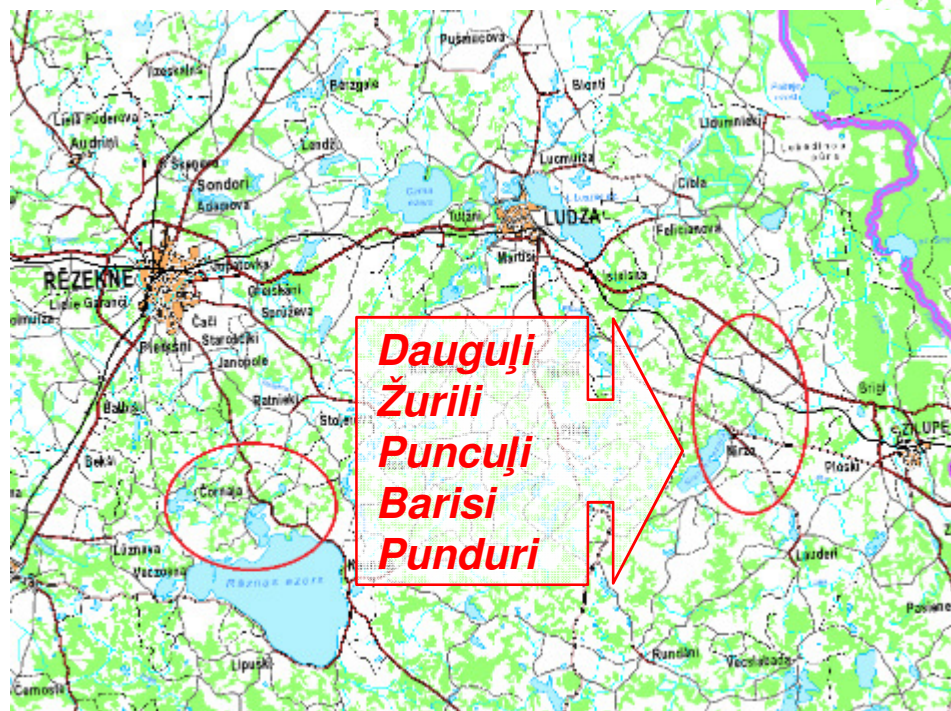
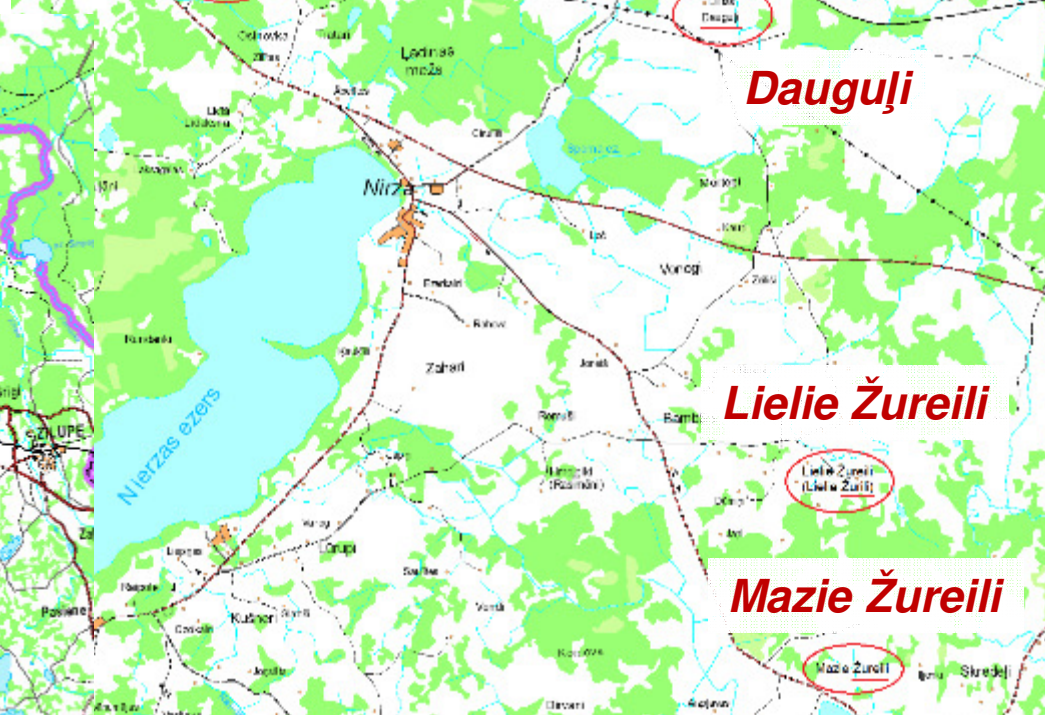
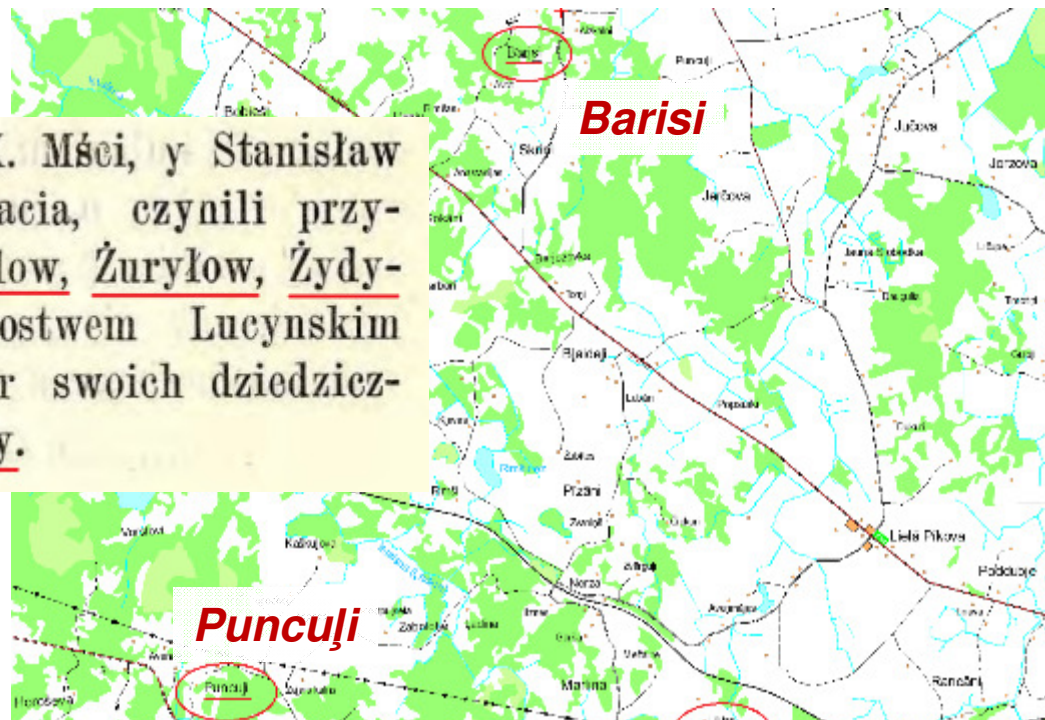

Ar kartogrāfiskām metodēm var pētīt arī iedzīvotāju migrāciju 17.-18. gs.

1765

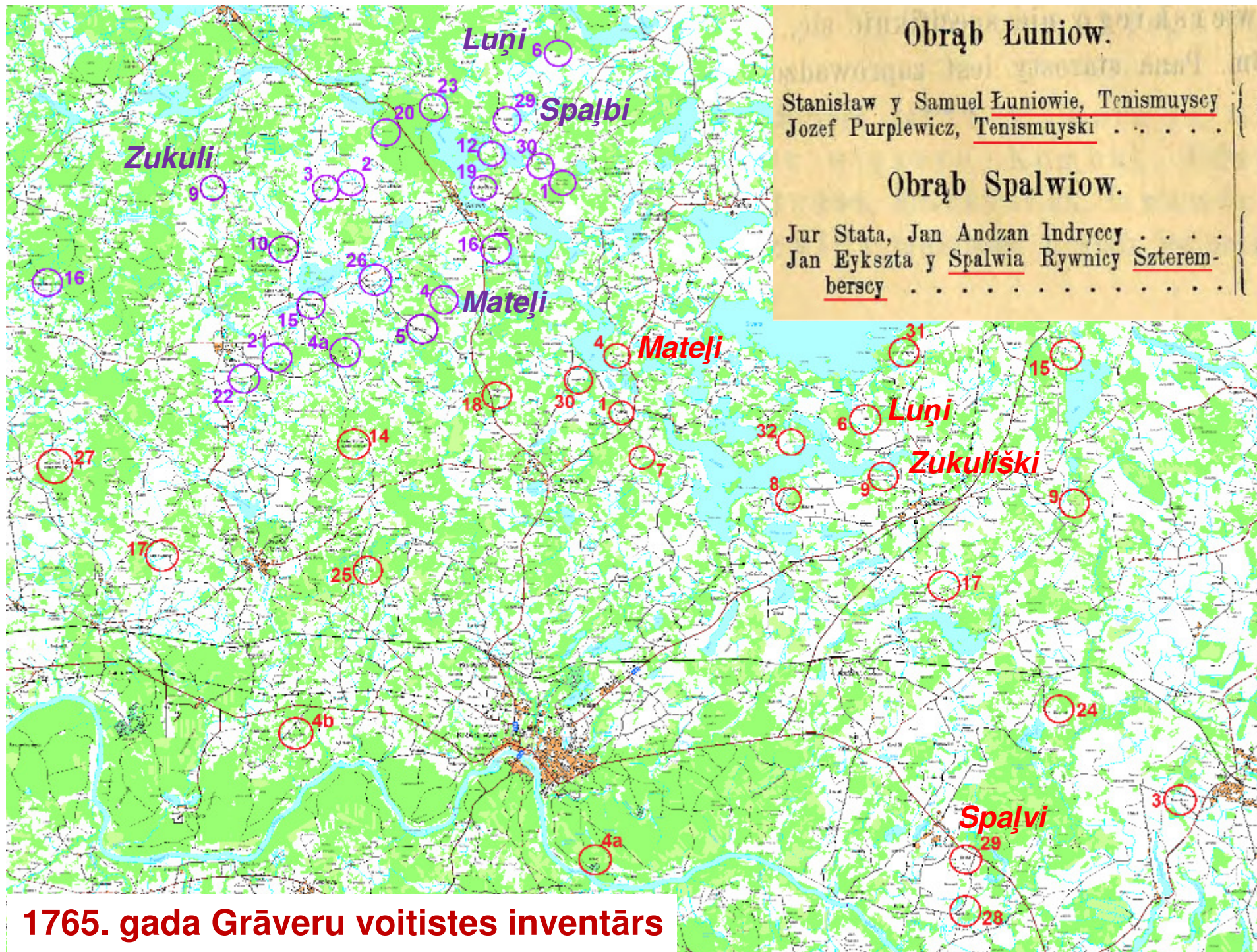
WW. Jmść. PP. Ludwik, chorąży J. K. Mści, y Stanisław sędzia grodzki Inflant., Wereszczynsey, bracia, czynili przy-
powiadanie względem poddanych Daugułow, Żuryłow, Żydy-
niow, Puncułow y Pundurow pod starostwem Lucyńskim
mieszkających mieniać należących do dobr swoich dziedzicz-
nych Duksztygału y Rezenmuyży.

Lielie Žureili

Mazie Žureili

1765. gada Grāveru voististes inventārs

Grāveru pagasta Luņi

Skaistas pagasta Luņi

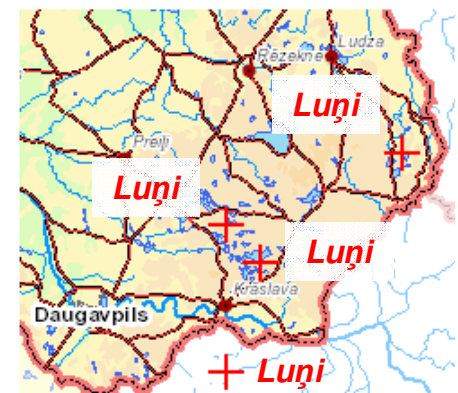

Spis. 1906: дер. Луни Большіе при оз. Сиверь, 11 дв. 88 жт.; дер. Луни Малые при оз. Ковшено, 6 дв. 52 жт.; дер. Луни Средніе при оз. Сиверь, 8 дв. 48 жт. (Spis. 106)

Vagale 1962/1992: Lelī Luņi, Mozī Luņi, Galejī Luņi jeb Šostaki (pēc uzvārda); Videjī Luņi jeb Šostaki

Zeps 1984: Lelī Luņi; Mozī ; Videjī Luņi / Šastaki, pers.; Šostaka mu. CK25

Uzvārds Luņs

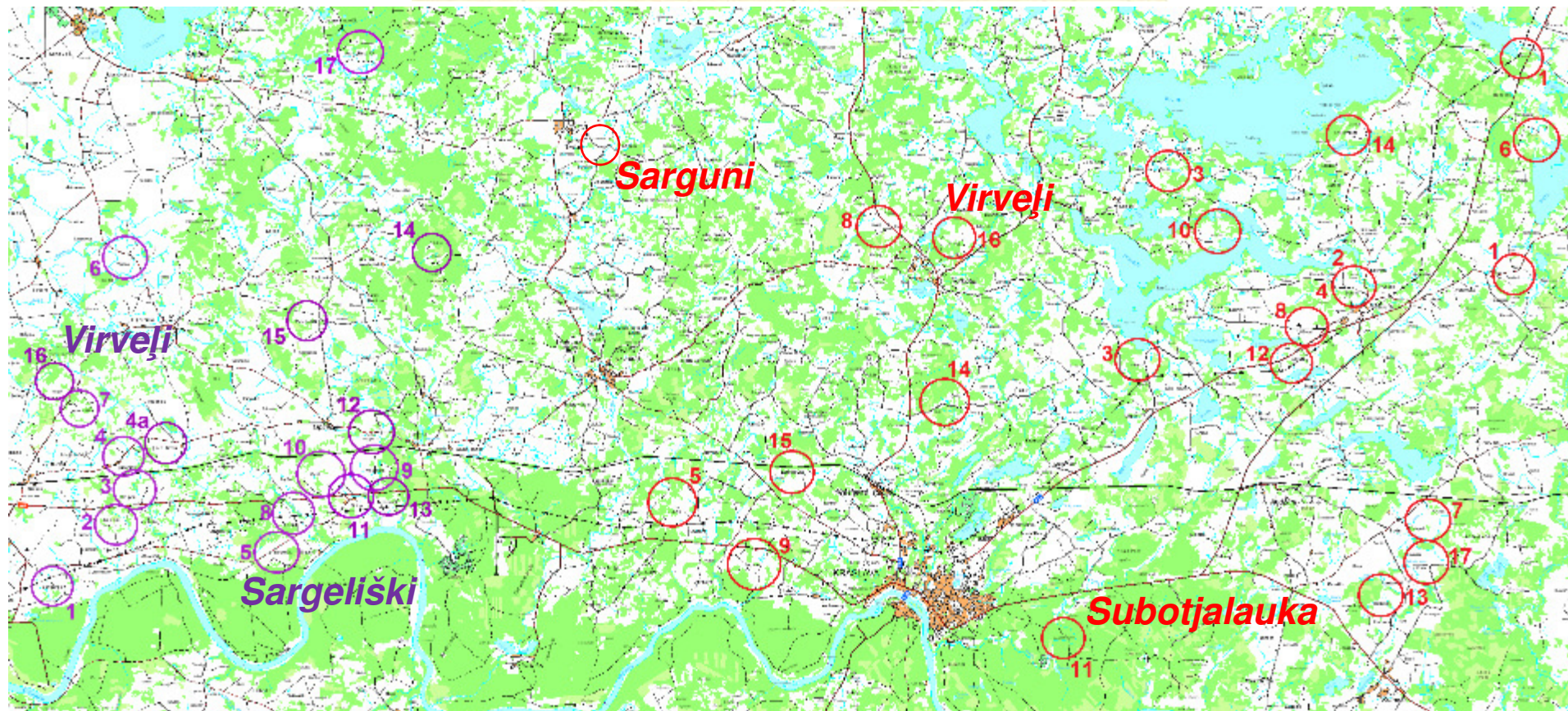

Daugavpils apriņķa Vecpils pagasta 1765. gada inventārs

Инвентарь староства Динабургскаго, составленный 1 февраля 1765 года.

W L O Ś Ć S T A R O Z A M S K A.

1 Obrāb Kiboreiški, Piaskowce
ZWANY, w possessyi Jmśc. P. Wieliczki, Regenta grodzkiego Inflantskiego.

Jan Prikšan y Bronc Ragoza
Sander Bluzan y Piotr Walter. Tenis-
muze
Laur Strzelczan y Jur Osma
Jan Tutersko
Anton y Stanisław Keniszyce
Do dwora Jmśc. Pana Regenta
Te Kiboreiški nie nieplacy opoz
lybarny.

3 Obrāb Krypanow.

Bartłomiej Krypan . . . . .
Jakub Parguc, Kraslawski
Jur Szkutam, Kraslawski
Jozef Kielducki . . . . .

5 Obrāb Sarguniszi.

Stanisław Dauski, Kraslawski . . . . .
Tomasz Som
Pusta po Kaczanowskim . . . . .

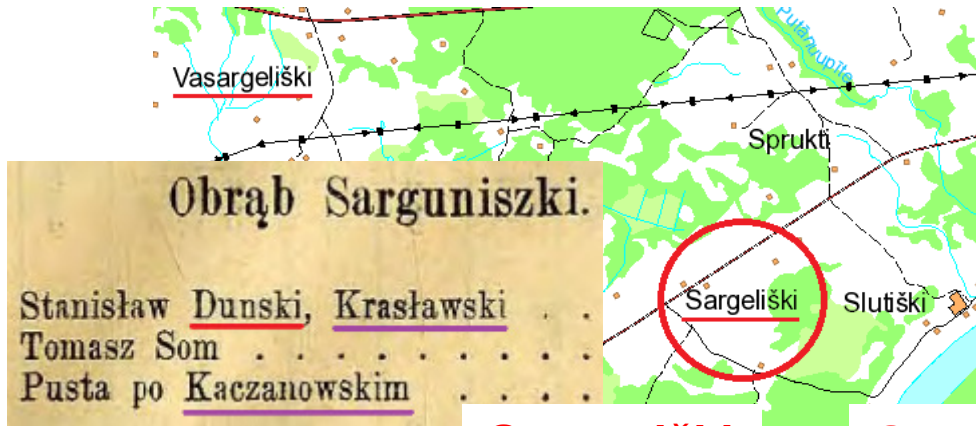
11 Obrāb Żydanow.

Siergiey Borysionk czynsz ziemianski, i sowi-
ty rok wolności
Stanisław Subotiała, Kraslawski . . . . .
Marcin Wiliman y Kazimir Wyrwiało
Jan Kursisz Kambulski . . . . .

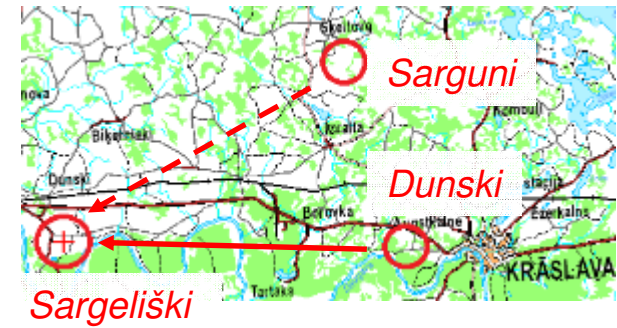
Obrāb Siłozakiszi Wyrwiałow.

Jurko Wyrwiało Kombulski **16**
Wilim Wyrwiało Kombulski . . . . .

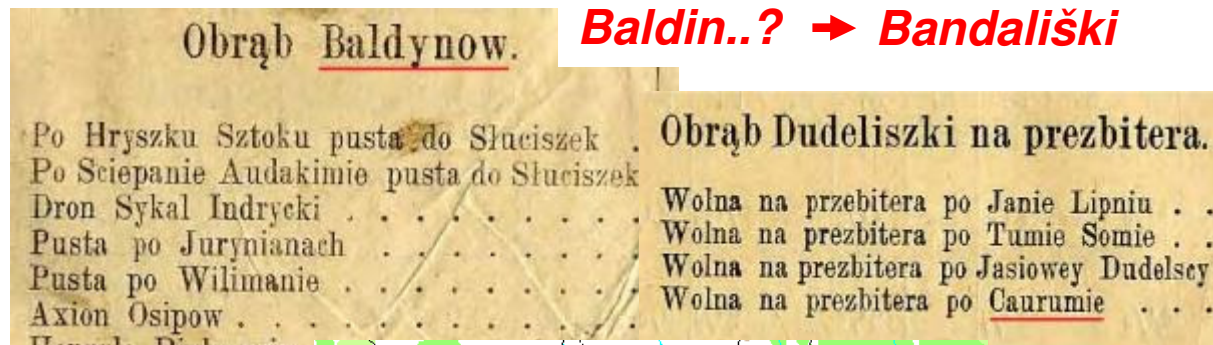

Sarguniški → Sargeliški

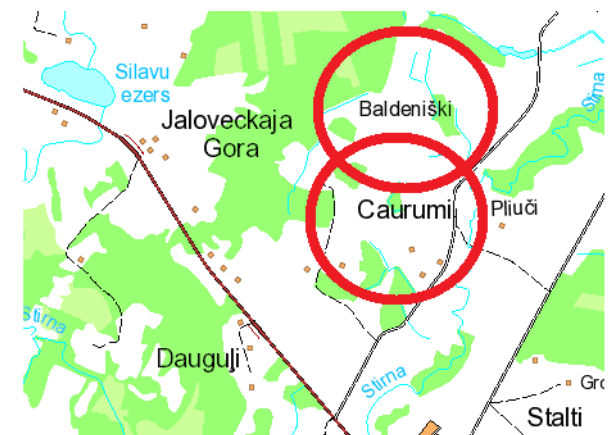
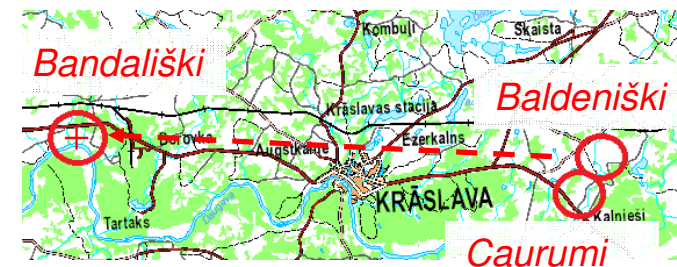

Vasaraudziški → Vasargeliški?

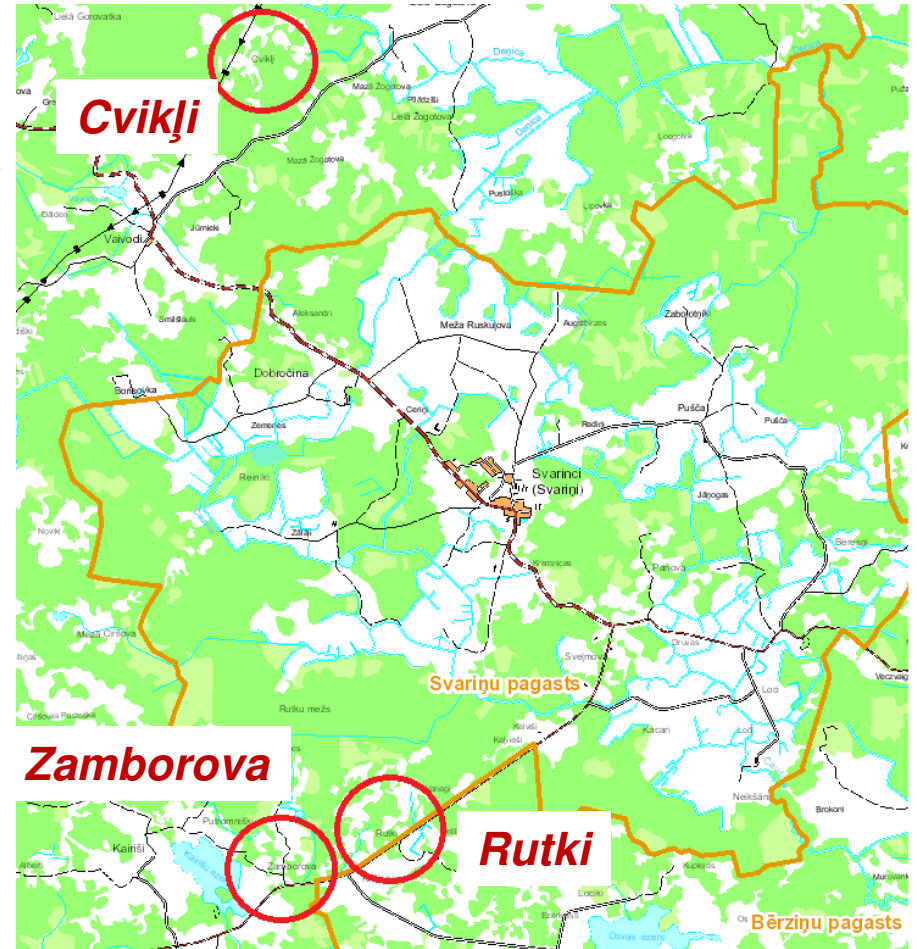
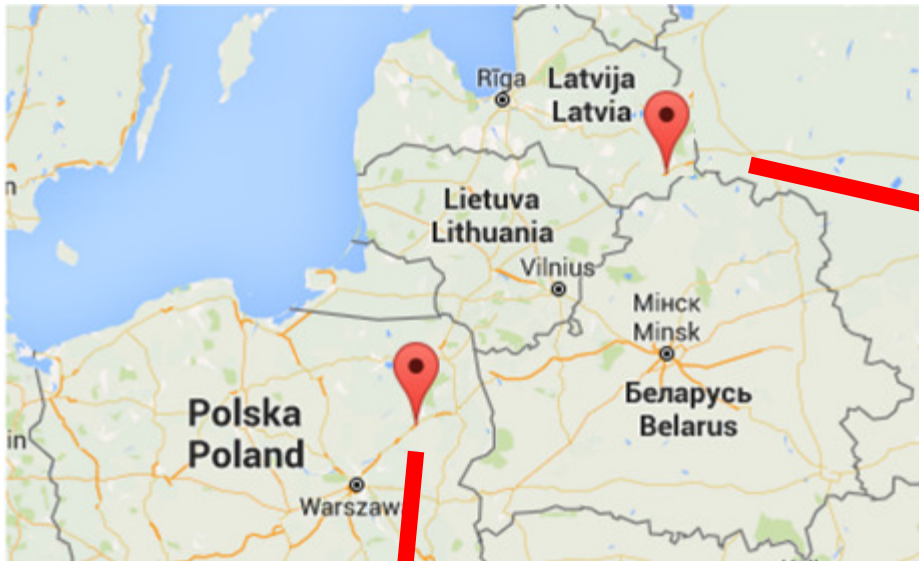
1765

Baldin..? → Bandališki

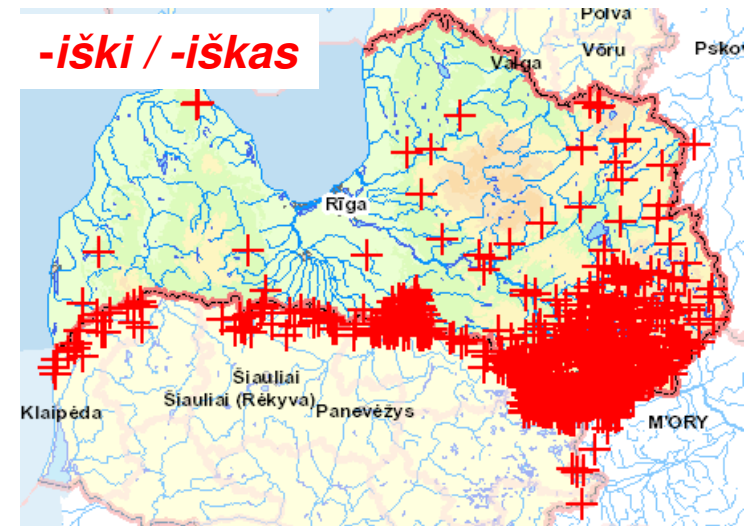
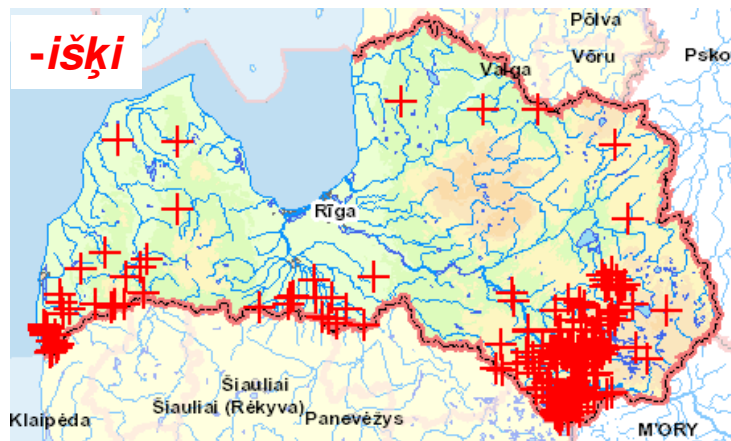

Vietvārdu datubāzes iespējas sādžu nosaukumu pētīšanā

(VDB publiskā versija: <http://vietvardi.lgia.gov.lv/>)

Pēc Latvijas Vietvārdu datubāzes datiem (LĢIA, 2015)

Secinājumi

- Liela daļa tagadējo sādžu nosaukumu, visticamāk, veidojusies 18. gs., galvenokārt no uzvārdiem. Tomēr daudzi ir vēl senāki. Par nosaukumu izcelsmi kaut ko konkrētu pateikt var tikai ļoti retos gadījumos.
- Sādžu nosaukumu stabilizēšanos 18. gs. veicināja biežās “inventarizācijas” un “revīzijas”, kā arī kartogrāfijas attīstība un liela mēroga karšu sagatavošana, īpaši sākot ar 1784./85. gada ģenerālmērīšanu. Sādžu nosaukumi daudzviet savā ziņā ir tikuši arī “standartizēti”.
- Uzvārdu veidošanās process Latgalē aizsācies vismaz 16. gs. beigās un varēja norisināties līdzīgi kā Lietuvā un Polijā, ar kurām Latgale gadsimtiem ilgi bija saistīta.
- Kartogrāfiskā metode palīdz orientēties arī “pirmskaršu” perioda revīziju materiālos, kā arī sniedz jaunu informāciju – par administratīvo vienību robežām, vietvārdu maiņu un dažkārt pat to izcelsmi.
- Ņemot vērā uzvārdu un vietvārdu zināmu saistību, kā arī 18. gs. inventāros minētās ziņas par vietējiem un ienācējiem, ar kartogrāfisko metodi var pētīt arī vietvārdu pārceļošanu un pat iedzīvotāju migrāciju.

Literatūra un avoti

1. Полоцкая ревизия 1552 года / И. И. Лаппо. Москва: Изд. Императорского общества истории и древностей Российских, 1905.
2. Полоцкъ и Полоцкій поветъ [1563-1566] // Писцовыя книги XVI века. Ч.1. Отд. 2. Санктпетербургъ, 1877, с. 421-566.
3. Rewizya Inflancka 1599 r. // Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym. Tom XIII. Inflanty. Część I. Wyd. J. Jakubowski i J. Kordzikowski. Warszawa, 1915.
4. Brežgo B. 1654. gada "Piscovaja kņiga" Latgalē // Filologu biedrības raksti. VII sēj. Rīga, 1927, 101.-109. lpp.
5. Akta wizytacji generalnej diecezji Inflanckiej i Kurlandzkiej czyli Piltyńskiej z 1761 roku / S. Litak. Toruń: Towarzystwo Naukowe, 1998.
6. Довгялло Д. И. (1898) Историко-юридические материалы, извлеченные изъ актовъ книгъ губерній Витебской и Могилёвской. Вып. 27. Витебскъ: Губернская Типо-Литографія.
7. Довгялло Д. И. (1903) Историко-юридические материалы, извлеченные изъ актовъ книгъ губерній Витебской и Могилёвской. Вып. 31. Витебскъ: Губернская Типо-Литографія.
8. Планы генерального межевания 1780-х гг., М 1:84 000 (2 версты в дюйме). (Дюнабургский, Дриссенский, Режицкий, Люцинский уезд). Digitalizētas <http://www.litera-ru.ru>.
9. Latkovskis L. (1968, 1971) Latgaļu uzvārdi, palames un dzimtas. [Minchene]: Latgaļu izdevniecība.

Latvian Geospatial
Information Agency

Paldies par uzmanību!

Otīlija Kovalevska

Laboratory of Toponymy, Department of Geodesy and Cartography
e-mail: otilija.kovalevska@lgia.gov.lv

